

OTDK-dolgozat

2024

NEUMANN JÁNOS EGYETEM
MNB INTÉZET: FENNTARTHATÓ PÉNZÜGYEK KÖZPONT
NEMZETKÖZI GAZDASÁG ÉS GAZDÁLKODÁS MESTERSZAK

**ÉPÍTŐIPARI VÁLLALATOK SZÉKHELYÉNEK POLITIKAI GAZ-
DASÁGTANA MAGYARORSZÁGON**

**THE POLITICAL ECONOMY OF CONSTRUCTION COMPANIES'
HEADQUARTERS IN HUNGARY**

Vilonya Martin

Konzulens: Malatinszky Gábor

Kézirat lezárásának dátuma: 2024. 04. 15.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	ABSZTRAKT.....	1
2.	BEVEZETÉS	2
3.	SZAKIRODALMI HÁTTÉR	4
3.1.	A CÉG SZÉKHELYÉNEK JELENTŐSÉGE GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL	4
3.2.	A POLITIKAI KAPCSOLATOK HATÁSA A VÁLLALATOKRA.....	5
4.	ADATOK, MÓDSZERTAN	8
5.	ELEMZÉS	13
6.	KONKLÚZIÓ	20
	IRODALOMJEGYZÉK	21

TÁBLÁZAT- ÉS ÁBRAJEGYZÉK

1. Táblázat: A vizsgált építőipari vállalatok székhely szerinti megoszlása	9
2. Táblázat: Winsorizálás példája a 2015-ös adatokra levetítve	9
3. Táblázat: Z tesztek eredményei a 2015-ös évre nézve, különböző pénzügyi mutatókra.....	13
4. Táblázat: A z tesztek eredményei különböző években.....	14
5. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok 2015-ös adózott eredményére nézve.....	16
6. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok 2015-ös EBIT mutatójára nézve.....	17
7. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok adózott eredményére nézve (különböző években)	18

1. ábra: Dendrogramm a klaszterezés folyamatáról.	9

1. ABSZTRAKT

A kis és középvállalkozási szektor teljesítményének, hozzáadott értékének vizsgálata, mérése fontos versenyképességi kérdés. Jelen tanulmányban a vállalatok székhelyeül szolgáló település pénzügyi mutatókkal való kapcsolatát vizsgáltam meg, különös tekintettel annak politikai hovatartozására. Több ezer magyarországi, építőiparban tevékenykedő vállalat adatait hasonlítottam össze a 2010-től 2022-ig terjedő időszakban, először z tesztek, majd lineáris regresszió technikájának alkalmazásával. A tanulmány eredményei szerint bár felfedezhetőek egyes években különbségek pénzügyi mutatók esetén az ellenzéki és kormánypárti településeken székelő vállalatok között, a lineáris regresszió nem mutat ki érdemi ok-okozati kapcsolatot az önkormányzati választási eredmények és a vállalatok eredményessége között. Ez rávilágít a mintavétel sajátosságából fakadó problematikára, valamint kilátásba helyezi egy más, a politikai kapcsolatokat jobban megragadni képes módszertan alkalmazását. A kutatás összességében tehát kiindulópontja lehet a magyarországi vállalati szféra sikerességet meghatározó politikai tényezők mélyebb elemzésének.

2. BEVEZETÉS

Az építőipar részesedése 2022-ben Magyarország bruttó hazai össztermékből 6,3%-ot tett ki (KSH, 2024). Ennek ellenére meglehetősen kevés kvalitatív kutatás foglalkozik a Magyarországon tevékenykedő, a kkv szektorba illeszkedő vállalatok sikerességét meghatározó tényezőkkel. Történik ez annak ellenére, hogy egyre részletesebb szakirodalmi bázis vizsgálja az olyan tényezők vállalati gazdasági teljesítményre kifejtett hatásait, mint a székhely (például Davis és Henderson, 2008, vagy Gao és szerzőtársai, 2011), vagy a politikai kapcsolatok (például Özcan és Gündüz, 2015, vagy Amore és Bennedsen, 2013). Annak megértése pedig, hogy milyen faktoroknak köszönhetően lesznek sikeresek az egyes vállalkozások, fontos versenyképességi kérdés.

Jelen dolgozatom során azt a kérdést vizsgálom meg, hogy hatással van-e a magyarországi építőipari vállalkozások pénzügyi helyzetére az, hogy melyik városban található a székhelyük. A pénzügyi helyzetet e tanulmány keretében széleskörűen értelmezem, több, a likviditást, az eredményességet, vagy a tőkehelyzetet kifejező mutatót is megjelenítve az elemzés során, a székhely figyelembevételéhez pedig települési, gazdasági, szociális vagy politikai jellegű adatokat vizsgálom meg. Írásomban különös figyelmet szentelek politikai tényezők potenciális hatásának, azaz konkrétan azzal a kérdéssel foglalkozom, hogy jobban teljesítenek-e azon vállalatok, melyek székhelye kormánypárti polgármesterrel bíró településen található, mint amelyeké ellenzéki kötődésű polgármesterrel rendelkező városban van.

Tanulmányom elkészítéséhez egyedülálló módon nagymintás mikroadatokat használok a magyarországi kis és középvállalati szféra építőipar vállalatainak gazdálkodásának a bemutatása céljából. Kutatásom során több mint tízezer cég gazdálkodásáról szereztem be információkat a 2010-től 2022-ig terjedő időszakra, melyek forrásául a *Crefoport Scholar* adatbázisa szolgált. A településeket jellemző adatokat az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer felületéről értem el, az önkormányzati választási adatokat pedig a Nemzeti Választási Iroda oldaláról szereztem be. A kutatás során először kétmintás z teszteket alkalmazok annak érdekében, hogy megvizsgáljam, hogy főbb pénzügyi mutatók alapján különböznek-e egymástól az ellenzéki és kormánypárti településeken székelő cégek. Ezt követően a lineáris regresszió technikáját alkalmazom annak érdekében, hogy a lehetséges ok-okozati kapcsolatokat feltérképezsem a vizsgált változók között.

A kutatás eredményei szerint létezik különbség a kormánypárti és ellenzéki vezetésű településeken székhellyel rendelkező építőipari vállalatok főbb gazdasági mutatói között,

azonban ezek egyáltalán nem konzisztensek a vizsgált időszak során. Továbbá fontos megemlíteni, hogy a regressziós modell alkalmazása arra világít rá, hogy a székhelyül szolgáló település politikai hovatartozását leíró mutató korlátozottan alkalmas arra, hogy a cégek pénzügyi mutatóit magyarázzuk azzal, sőt a településeket leíró egyéb gazdasági adatok is gyenge magyarázóerővel bírnak ilyen tekintetben.

Felmerülhet a tanulmány módszertanával kapcsolatban a gondolat, hogy miért nem panel regressziós módszertant alkalmaztam a kutatási kérdés elemzésére. Jelen dolgozat során az adatok elérhetősége és természete miatt ezt a módszertant nem tekintettem hatékony-
nak, ugyanakkor későbbi vizsgálatok során érdekes lehet ilyen típusú modelleket is implementálni.

A kutatásom hozzájárul egy olyan témakör szakirodalmi bázisának megalapozásához, amellyel kapcsolatban kevés megelőző eredmény lelhető fel. Természetesen lehetséges szofisztikáltabb, a vállalatok politikai kapcsolatának identifikálására jobban alkalmas módszereket találni. Az aktuális tanulmányom keretein ez ugyan túlmutat, de az itteni eredményeket ebbe az irányba tovább lehet vinni.

A dolgozat következő szakaszában a szakirodalmi bázis feltérképezésével foglalkozom, különös tekintettel a politikai kapcsolatokat és a lokációt a vállalati sikerességgel összefüggésbe hozó tanulmányokra. Ezt követően a tanulmány során felhasznált adatokról és az alkalmazott módszertanról írok, majd bemutatom és értékelem a kutatás eredményeit. Végül további kutatási lehetőségekről írok a dolgozat konklúziójával kapcsolatosan.

3. SZAKIRODALMI HÁTTÉR

Tanulmányom ezen részében olyan a kutatásomhoz tematikájába illeszkedő tudományos cikkeket veszek górcső alá, amelyek vagy a vállalatok sikerességének politikai okait igyekeznek megragadni, vagy valamilyen a vállalatok (székhelyének) lokációját és pénzügyi teljesítményét hozzák kapcsolatba.

3.1. A CÉG SZÉKHELYÉNEK JELENTŐSÉGE GAZDASÁGI SZEMPONTBÓL

A cégek teljesítményére hatással lehet székhelyük megváltoztatása, ahogy az Chen és szerzőtársai (2020) kínai tőzsdén jegyzett vállalatokat felölelő kutatásában is megjelenik. A szerzők tanulmányukban összehasonlították az ország politikai központjába (Peking) és gazdasági központjaiba (Sanghaj, Szencsen) áttelepült vállalatokat, eredményeik szerint pedig a vállalatok e két csoportja ellenkező fejlődési pályára tért át a költözés után. A Pekingbe átköltöző vállalatok igazgatótanácsába például a székhely megváltoztatása után több kormányzati kapcsolattal bíró igazgató került, több hitelhez jutottak, alacsonyabb kamatok mellett, valamint nagyobb eséllyel léptek be a kormányzat által szabályozott iparágakba. Bár mindkét csoportba tartozó vállalatok pénzügyi teljesítménye javult a költözés után (ROE, vagy ROA profitabilitási mutatókban kifejezve), azok, amelyek Sanghajba vagy Szencsenbe helyezték át főhadiszállásukat ezt a termelékenységük növekedésével és a kutatásra fejlesztésre költött összegek növekedésével párhuzamosan érték el, míg a Pekingbe költöző cégek termelékenysége romlott.

A cégek tőkestruktúrája, finanszírozása is függhet attól, hogy hol található székhelyük, ahogy az Gao és szerzőtársainak (2011) munkájából kiderül. A nagy méretű Amerikai Egyesült Államokban bejegyzett vállalatokat elemezve a szerzők arra a következtetésre jutottak, hogy az azonos nagyvárosban székelő cégek hasonló mértékű tőkeáttétellel, valamint hasonló méretű készpénztartalékokkal rendelkeznek. Ezt a szerzők részben a cégek vezetői közötti interakciókkal magyarázzák, mondván az hatással bír az üzletpolitikára, pénzügyi tervezésre. Emellett természetesen hagyományos gazdasági faktorok is megjelennek e jelenség magyarázata mögött, mint például a lokális hitelezési piac tulajdonságai, avagy az adott állam által kialakított jogszabályi környezet.

Davis és Henderson (2004) eredményei szerint hatással van a vállalatokra az is, hogy székhelyüket a fizikai tevékenységük végzésének helyszínétől elválasztják, más városba teszik. A szerzők szerint ennek két előnye van a cégek számára: egyrészt a diverzebb, kiforrottabb helyi szolgáltatászektor inputokat állíthat elő a vállalatok számára, ami megkönnyíti

azok termelékenységének növekedését. Másrészt pedig a székhelyek klasztereket képezhetnek, ami megkönnyítheti az információ áramlást a vállalatok között.

3.2. A POLITIKAI KAPCSOLATOK HATÁSA A VÁLLALATOKRA

Özcan és Gündüz (2015) Törökország példáján keresztül vizsgálták meg azt, hogy miképpen segít iparági és vállalati szinten a kormányzó AKP párttal való kapcsolat a vállalatok gazdasági teljesítményén. Kutatásuk során többféleképpen azonosítottak politikai kapcsolatokkal bíró tőzsdei vállalatokat, megállapításaik szerint pedig egyaránt a miniszterelnök köréhez tartozó, valamint a kormányzatot támogató intézményekkel jó kapcsolatot ápoló vállalatok esetében tapasztalható abnormális teljesítmény a kapcsolatok nélküli cégekhez viszonyítva. Kiemelték továbbá, hogy a kapcsolatokkal rendelkező cégek esetén ritkábbak a visszaesések az iparági rangsorokban, valamint az újonnan tőzsdére bekerülő vállalatok többsége is közülük került ki a vizsgált időszakban. Hasonló következtetésekre jutottak Egyiptom tőzsdéjét elemző kutatók is, Chekir és Diwan (2014) ugyanis arról számolnak be, hogy 2011 előtt a politikai kapcsolatokkal rendelkező cégek sikeresebben tudták növelni piaci kapitalizációjukat, könnyebben jutottak hitelekhez. Ugyanakkor, az ilyen vállalatok a kutatás eredményei szerint hatékonytalanul működtek, mivel RoA mutatójuk átlagosan 3%-kal elmaradt a kapcsolatokkal nem rendelkező cégektől.

Érdemes kiemelni azt is, hogy a politikai kapcsolatoknak a hagyományosan kevésbé korruptnak bizonyuló országokban is szerepe van. Amore és Bennedsen (2013) Dániában az önkormányzati rendszer reformja kapcsán vizsgálták meg a politikai kapcsolatok szerepét. Eredményeik szerint a reformot követően a növekvő népességű közigazgatási egységekben a politikai kapcsolatokkal rendelkező vállalatok operatív mutatói javultak, ez a hatás pedig különösen érezhető a szerzők szerint a különböző közfeladatok ellátásával kapcsolatos megrendelésekben, beszerzésekben. E csatorna fontosságáról számol be egy Brazíliával foglalkozó tanulmány is, amely a kampánytámogatásokkal foglalkozik. Boas és szerzőtársai (2014) azt vizsgálták meg, hogy milyen hatással van egy cégre az, ha támogatnak az országgyűlési választás során egy jelöltet, majd az szoros versenyben elnyeri a helyét (a kevésbé szoros körzetekben a szerzők nem tartják relevánsnak a támogatásokat). Eredményeik szerint a brazil munkáspártot támogató vállalatok kampánytámogatásuk akár tizennégyszeresét is elnyerhetik a választási siker után, közbeszerzések formájában, mivel a párt fontosnak tartja saját gazdasági hátterének megerősítését.

Szintén érinti a választások témáját Do és szerzőtársainak (2015) tanulmánya amely, úgy azonosítja be a politikai kapcsolatokkal bíró vállalatokat, hogy az igazgatóság tagjainak

megválasztott politikusokkal azonos oktatási háttérét veszi alapul. Vizsgálatuk során az USA-ban tagállami választások környékén nézték meg, hogy milyen hatással vannak az oktatás során megszerzett kapcsolatok a cégek értékére. Eredményeik szerint pedig azon entitások, amelyek egy szoros kormányzói versenyen a győzteshez kötődnek, körülbelül négy százalékos abnormális hozamtöbblettel bírnak a vesztes jelölthöz köthető cégekhez viszonyítva. Megállapították továbbá azt is a szerzők, hogy ezen kapcsolatok hozzáadott értéke magasabb, ha a nyertes egy újonc kihívó, vagy amennyiben az állam az átlagosnál korruptabbnak számít. Itt is a közbeszerzéseken való eredményesség számított a sikeresség egyik fő mércéjének.

A legtöbb politikai kapcsolatokat és cégek gazdasági sikerességét kapcsolatba hozó tanulmány az előzőekhez hasonlóan tőzsdén jegyzett szervezeteket vizsgál, a kis és közepes méretű vállalkozásokkal kapcsolatban eddig jóval kevesebb ilyen jellegű eredmény született. Charoensukmongkol (2016) kutatásában a politikai kapcsolatok, kormányzati támogatások szerepét vizsgálja meg egy tájféldi kis-közép vállalatokból összerakott mintán keresztül. Regressziós modelljének eredményei szerint azon vállalatok sikeresebbnak bizonyultak az export tekintetében, amelyek a kormányzattól támogatásokat kaptak - ezen támogatások mértéke ugyanakkor statisztikailag szignifikáns mértékben függött a vállalatok politikai támogatottságától. Zhou (2013) tanulmányában szintén arra hívja fel a figyelmet az 1990-es évek Kínájának mintáját vizsgálva, hogy a politikai kapcsolatok hatással vannak a fejlődő országok kis és közepes méretű vállalataira. Kutatása során két fő csatornát azonosít, melyeken keresztül az informális politikai kapcsolatok segíthetik a vállalatok teljesítményét: egyrészt a tulajdonjogok védelmében helyettesíthetik a formális intézményeket, másrészt pedig könnyebben jutnak erőforrásokhoz - például hitelhez. A tanulmány egy másik fontos eredménye, hogy a kis és közepes méretű vállalatok esetében nagyobb hatással bírnak a politikai kapcsolatok, mint a nagyvállalatokat vizsgálva.

Egyes kutatások vizsgálták, hogy milyen hatással vannak a helyi politikai tényezők a közbeszerzési eljárásokra. A politikai kapcsolatok gazdasági hatásainak egy sajátos aspektusára világít rá Broms és szerzőtársai (2019) tanulmánya, melyben a két szerző azt vizsgálja meg, hogy milyen hatással van a helyi közbeszerzésekre az, ha egy önkormányzatot hosszú időn keresztül egy párt irányít. A szerzők megállapítása szerint Svédországban az olyan településeken, ahol kevéssé működik a politikai váltógazdaság, szignifikánsan kisebb a közbeszerzéseken a verseny, gyakoribbak az olyan szituációk, ahol egy ajánlattevő érkezik. Megfigyelhető továbbá az is, hogy egy ilyen településen, a vezetésben bekövetkező

váltás után növekszik a verseny. Hasonlóan Olaszországi települési önkormányzatait vizsgálta meg kutatása során Coviello és Gagliarducci (2017), akik azt a kérdést vizsgálták meg, hogy egy szoros önkormányzati választás esetén, amennyiben újraválasztják az inkumbens polgármestert, az milyen hatással van a közbeszerzési eljárásokra. A tanulmány eredményei szerint amennyiben nem bukik el a hivatalban lévő polgármester, akkor a közbeszerzési eljárásokon kevesebb versenyző indul el, valamint a projektekre kiszabott ár is megemelkedik. Egy az olaszországi közbeszerzési folyamatokat elemző tanulmányban Baltrunaite és szerzőtársai (2021) pedig arról számolnak be, hogy amennyiben a bürokrácia nagyobb diszkréció alatt dönthet a közbeszerzési eljárások eredményeiről, abban az esetben kevesebb vállalkozás indul el a kiírt tendereken. Megfigyelték továbbá a kutatók azt is, hogy ilyen helyzetekben a közbeszerzési eljárások győztesei nagyobb eséllyel bírnak politikai kapcsolatokkal, valamint termelékenységük is alacsonyabb. A tanulmány ezen felül kihangsúlyozza azt is, hogy az olyan önkormányzatokban, ahol alacsonyabb a transzparencia, kevésbé kompetensek a politikusok és a köztisztviselők, valamint nagyobb a korrupciós kockázat, ott nagyobb az esélye a „negatív” kimenetelnek egy közbeszerzési eljárás során.

4. ADATOK, MÓDSZERTAN

A tanulmányhoz szükséges adatokat több forrásból szereztem be. A vállalatok pénzügyeit leképző adatokat a Creforport Scholar adatbázisán keresztül értem el, a települések polgármesteri választásainak eredményeit a Nemzeti Választási Iroda honlapjáról szereztem be, a településekkel kapcsolatos adatokat pedig az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer felületéről szereztem be. Az adatok lekérdezése során a 2010 és 2022 közötti időszakot vettem figyelembe, ez a választási adatok esetén a 2010-es a 2014-es és a 2019-es évek önkormányzati választásait jelenti. Az adatok kezelése, tisztítása, majd az elemzésének különböző fázisai a Microsoft Office Excel, az IBM SPSS és az R adat-elemző programok segítségével készült el.

A szakirodalom elemzése és kutatói meggyőzőseim alapján az építőipar szektorát vizsgáltam meg. A vizsgált cégek körének meghatározásához első körben azt a kritériumot adtam meg, hogy tevékenységi körük az építőipar legyen, valamint rendelkezzenek háromnál több alkalmazottal a 2019-es év során. Erre azért volt szükség, hogy a nagyon apró, potenciálisan alvó- vagy kényszervállalkozásokat elimináljam az elemzésből. Ennek a problémakörnek a kezelésére még egyéb technikákat is alkalmaztam, kitöröltem például azon vállalatokat, amelyek a vizsgált időszak során egyáltalán nem értek el semmilyen pénzügyi eredményt. A végleges elemzésbe bekerült vállalatok székhelyének elhelyezkedéséről, valamint a vizsgált időszakban történt polgármesteri választásokról az táblázat ad tájékoztatást. Itt fontos azt kihangsúlyozni, hogy miként definiáltam a kormánypárti és ellenzéki vezetésű településeket. Fontos kiemelni, hogy a gyűjtés során kihagytam a választási adatok összegzését a tízezer főnél alacsonyabb lakosságú településeken. Ennek oka egyrészt az, hogy kutatói megérzésem szerint ezen a szinten kevésbé meghatározóak az országos párt-politikai divíziók, másrészt pedig mivel ezen településeken gyakran a polgármesteri szintért független színekben indulnak a jelöltek, amely nehezíti a beazonosításukat. Ez a probléma kisebb mértékben ugyan, de megjelenik az ennél nagyobb településeken is. Ezen városokban továbbá úgy is azonosítottam kormánypárti polgármestereket, hogy a parlamenti pártok mellett például valamilyen lokális, (névlegesen) civil formáció támogatja őket. Jelen elemzés ezen felül nem foglalkozik az időközi polgármesteri választások eredményeivel.

1. Táblázat: A vizsgált építőipari vállalatok székhely szerinti megoszlása

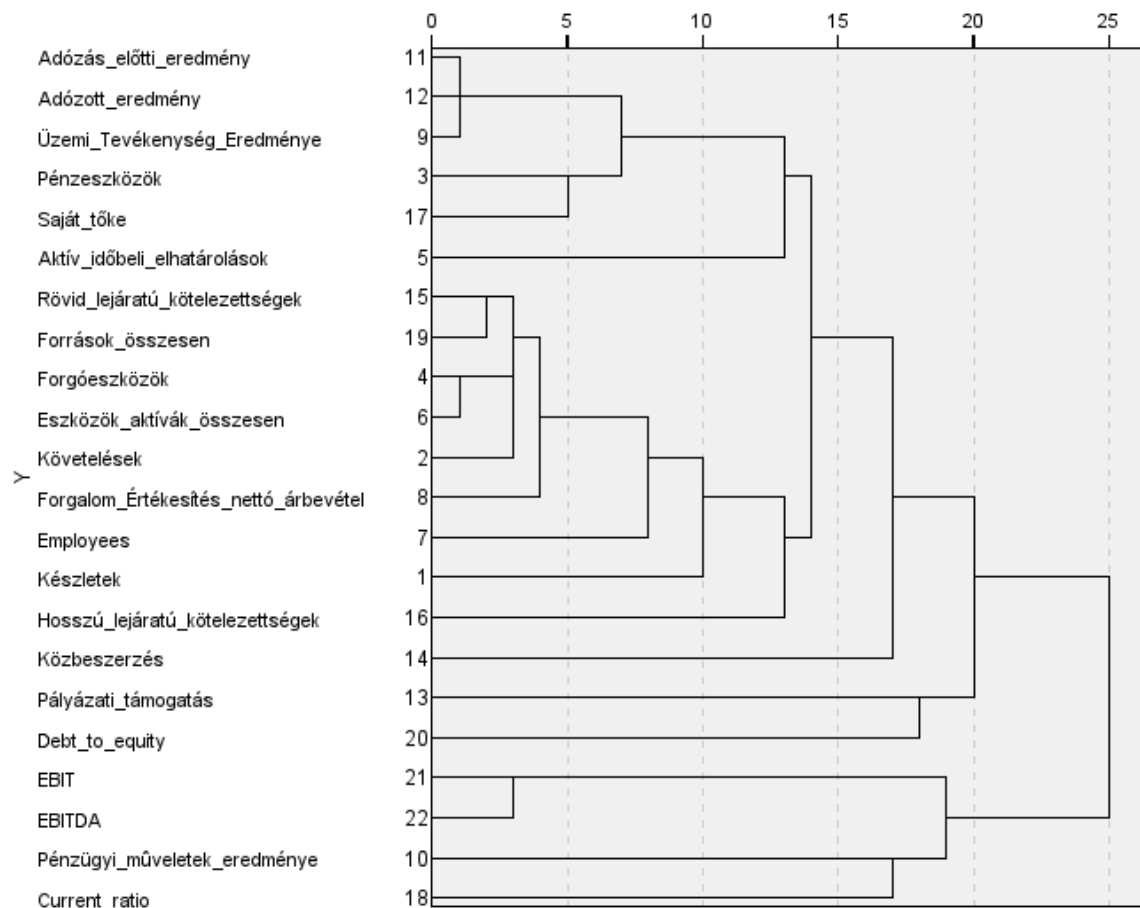
Települések méret szerint	Kormánypárti polgármester vezette település (db cég)			Ellenzéki polgármester vezette település (db cég)			Egyéb (db cég)		
	2010	2014	2019	2010	2014	2019	2010	2014	2019
Főváros	3132	3132	0	0	0	3132			
Nagyváros	1333	1333	988	239	239	584			
Középváros	1541	1606	873	321	256	989			
Kisváros	1206	1049	1044	560	717	722			
Kistelepülés							4031	4031	4031

A vállalati pénzügyi mutatók között előkerülő kiugró adatok kezelésének érdekében a winsorizálás módszerét alkalmaztam, melynek lényege, hogy a kiemelkedően magas, vagy alacsony adatokat korrigáljam egy mérsékelt szintre. Azért döntöttem a vállalati pénzügyi adatok ilyen jellegű korrekciója mellett, mivel az egyes változókat megvizsgálva az a kiugró adatok ránézésre valós cégekre mutattak, nem pedig adathibára, azonban mégis jelentősen torzítottak a mintán. Az adatokat mindkét oldalon 2,5-2,5%-tal korrigáltam, azaz azokat a megfigyeléseket, amelyek meghaladták a 97,5. percentilis mértékét, lecsökkentettem annak szintjére, valamint ezzel az eljárással egyenlővé tettem a 2,5. percentilissel az alacsonynak tekinthető kiugró adatokat. Néhány mutató tekintetében a winsorizálás eredményéről a 2. táblázat ad tájékoztatást.

2. Táblázat: Winsorizálás példája a 2015-ös adatokra levetítve

	Adózott eredmény (ft)	Current ratio	Debt-to-equity ratio	EBIT
Átlag	24377847,57	10,93	3,579932	-4,89738
Szórás	240113529,1	180,3482	189,6451	701,6701
Maximum	14952505000	13297	15748	37127,78
Minimum	-1673906000	-17,6384	-8470,44	-49200
Medián	2991000	1,88	0,68	5,69
2,5. percentilis	-6103750	0,02	-3,58	-47,93
97,5. percentilis	143871375	30,80	14,28	49,01
Winsorizált átlag	14208198	3,87	1,56	7,88

Ezek után a vizsgált, vállalati pénzügyeket leíró változókat részletesebben is elemeztem, klaszterelemzés módszerével, hasonlóan Wood (2006) tanulmányához, annak érdekében, hogy a későbbi elemzésekben megjelenő változók számát meghatározzam. Ez úgy történt, hogy a Crefoport adatbázisából hozzáfért adatokat hierarchikus klaszterelemzés módszerével klasszifikáltam. Az 1. ábrán látható dendrogram bemutatja a végrehajtott klaszterezés folyamatát. A klaszterezés eredményei, a kutatói tapasztalatok és az adatok megvizsgálása után sikeresen redukáltam vizsgálandó változók körét.

1. ábra: Dendrogramm a klaszterezés folyamatáról.

Az ábra a hierarchikus klaszterelemzés folyamatát mutatja be, mely a legközelebbi szomszédos változók közötti kapcsolat megkeresésének módszerével történt, négyzetes euklideszi távolság mértékével. (Forrás: SPSS)

Annak érdekében, hogy megvizsgáljam szignifikáns mértékben különbözik-e egymástól a kormánypárti és az ellenzéki településeken székhellyel rendelkező építőipari vállalatok teljesítménye, először *z* teszt eljárását alkalmaztam. A parametrikus statisztikai teszt alkalmas arra, hogy nagy méretű ($n > 30$), normál eloszlást követő adatok átlagának egyenlőségét megvizsgáljuk. Elvégzésének feltétele továbbá a populáció varianciájának ismerete. Dolgozatomban kétmintás *z* tesztet végeztem el, annak érdekében, hogy összehasonlítsam

a kormánypárti és ellenzéki településeken székhellyel rendelkező cégek teljesítményét, melyet az alábbi képlet határoz meg:

$$z = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{n_1} + \frac{\sigma_2^2}{n_2}}}, \text{ ahol:}$$

$\bar{x}_1, \bar{x}_2$ jelöli a két minta átlagát,

σ_1^2, σ_2^2 jelöli a két minta varianciáját

n_1, n_2 jelöli a két minta sokaságát

μ_1, μ_2 jelöli a két populáció átlagát

A teszt nulhipotézise szerint a populációk átlaga megegyezik egymással, azaz formálisan:

$$H_0: \mu_1 - \mu_2 = 0$$

$$H_a: \mu_1 - \mu_2 \neq 0$$

A változók normalitására irányuló kitétel jelen elemzés kereteiben a Central Limit Theorem (CLT) elmélet tekintetében értelmezhető. A CLT ugyanis kimondja, hogy megfelelően nagy mintavétel esetén a minták átlaga normál eloszlású lesz. Mivel jelen tanulmány során nagy számú megfigyeléssel ($n > 30$) dolgoztam, valamint megállapítható, hogy a populáció varianciája véges, kijelenthető, hogy a CLT fenn áll. Az elmélet alkalmazása pedig hasznos az elvégzett parametrikus tesztek szempontjából.

A z teszten kívül lineáris regresszió technikájának segítségével végeztem el kutatásom. Bár a kutatási kérdés elviekben lehetővé tenné azt, hogy panel regressziós módszer segítségével elemezzem a vizsgált vállalatok csoportjait, az adatok elérhetősége és természete miatt jelen kutatás során ezt nem végeztem el. (A letöltött adatsor a 2010-től 2022-ig tartó időszakokkal foglalkozik, ugyanakkor az adatbázis első évei hiányosak, valamint később is a cégek természetéből fakadóan fluktuálnak a megfigyelések.) Ennek ellenére egy későbbi elemzés során, az adatok más lehatárolásával érdemes lehet egy panel modell megalkotása, azonban jelen dolgozat keretein ez túlmutat.

A lineáris regresszió során azt, hogy a településeknek milyen pártállású a polgármestere egy 0-1 dummy változó segítségével képeztem le. Ez a változó egy magyarázóváltozóként jelenik meg a felépített modellben, ahogy a többi, a cégek gazdálkodását leíró változó is, melyeket a lineáris regresszió során kiegészítettem egyéb, a településeket leíró adatokkal, ilyen volt például a települési bérhelyzetet, a munkanélküliséget, vagy az adott évben épülő új lakások számát bemutató statisztika. Az alábbi képlet mutatja be a tanulmány által felhasznált lineáris regressziós modellt:

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \dots + \beta_p x_{pi} + \varepsilon_i, \quad i = 1, 2, 3 \dots n$$

,ahol:

Y_i a függő változó i-edik vállalatot tekintve n darab vállalat esetén

β_0 a tengelymetszet

$\beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \dots + \beta_p x_{pi}$ jelölik a p darab vizsgált változót az i-edik vállalatra nézve és a hozzájuk tartozó hibatagot

ε_i pedig a hibatag

A lineáris regressziók lefuttatásával párhuzamosan a változók közötti multikollinearitást is teszteltem a VIF (Variance Inflation Factor) mutató segítségével. A VIF alkalmas az elemzésbe bevont függő változók közötti multikollinearitás identifikálására, a változók közötti korrelációk, lineáris kapcsolatok beazonosításával. A VIF mutató megkapható a következő képlet segítségével:

$$VIF_i = \frac{1}{1 - R_i^2},$$

ahol R_i^2 jelöli az i-edik független változó és az összes többi változó közötti kapcsolatot.

A VIF mutató értéke 5 fölött magas multikollinearitást mutat.

5. ELEMZÉS

A kutatásom során először z tesztek segítségével vizsgáltam meg, hogy különböznek-e egymástól a kormánypárti és ellenzéki vezetésű településeken székelő cégek. Ezen tesztek elvégzése során az alábbi mutatókat használtam: adózott eredmény, Current ratio (forgóeszközök/rövid lejáratú kötelezettségek), debt to equity ratio (források összesen/saját tőke), EBIT és források összesen. Ezek a mutatók ugyanis leképezik azokat a fontosabb dimenziókat, amelyek mentén a vizsgált vállalatokat elemezni lehet, van ugyanis likviditást, eredményességet, vagy tőkehelyzetet megjelenítő mutató is közöttük. Továbbá a dendrogramm és az adatok vizsgálat is ezen változók felhasználását indokolta.

A kutatás ezen részében minden önkormányzati ciklusból két-két évet jelenít meg, mivel a vizsgált időszak (2010-2022) során az adatok elérhetősége korlátozott. A 3. táblázatban látható a z tesztek eredmények a 2015-ös évre nézve. A z tesztek elvégzése során 5%-os szignifikancia szintet választottam ($\alpha=0,05$).

3. Táblázat: Z tesztek eredményei a 2015-ös évre nézve, különböző pénzügyi mutatókra.

Vizsgált változó	Csoport (cégek száma)	Átlag	Variancia	z score
Adózott eredmény (Ft)	0 (n=1010)	1,31E+07	1,40E+12	-6,166*
	1 (n=5731)	1,54E+07	1,23E+15	
Current ratio	0 (n=1010)	3,76	0,04	0,808
	1 (n=5731)	3,70	32,97	
Debt-to-equity ratio	0 (n=1010)	1,56	0,01	-3,515*
	1 (n=5731)	1,71	10,21	
Források összesen (Ft)	0 (n=1010)	6,10E+07	1,84E+13	-8,114*
	1 (n=5731)	7,66E+07	2,12E+16	
EBIT	0 (n=1010)	8,41	0,34	5,902*
	1 (n=5731)	7,14	266,66	

A táblázat első oszlopában a vizsgált mutató szerepel, a másodikban pedig az összehasonlított csoportok. A 0-val jelölt sorokban az ellenzéki vezetésű városokban székelő vállalatok adatai találhatóak, az 1-gyel jelöltekben pedig a kormánypárti polgármesterek által vezetett városok cégeihez tartozó adatok szerepelnek. A vizsgálat során $\alpha=0,05$ esetén szignifikánsnak tekinthető eseteket * jelöli az utolsó oszlopban. (Forrás: saját szerkesztés)

A current ratio esetét leszámítva a többi mutató esetén elutasítottam a nullhipotézist, azaz szignifikáns különbségeket fedeztem fel a vizsgált csoportok tekintetében. A 2015-ös

év során ugyanis az figyelhető meg, hogy a kormánypárti településeken székhellyel rendelkező vállalatok több rendelkezésre álló forrásból magasabb eredményt produkáltak, magasabb debt-to equity ratio mellett. Ez jelenthet potenciális különbségeket a cégek finanszírozási helyzetét illetően, amiről például Gao és szerzőtársai (2011) számolnak be. Ugyanakkor a profitabilitást jelző EBIT mutatók arra engednek következtetni, hogy az ellenzéki településeken működő építőipari vállalatok esetén magasabb profitabilitásról beszélhetünk. Mindazonáltal egyetlen év vizsgálatát nem tartottam elégségesnek arra, hogy messzemenő következtetéseket vonjak le a vizsgált cégekről.

A 4. táblázat tartalmazza a vizsgált változókra elvégzett z tesztek eredményét a többi vizsgált évet tekintve.

4. Táblázat: A z tesztek eredményei különböző években.

	2012			2013			2017			2020			2021		
	n_0 = 787	n_1 = 4813		n_0 = 849	n_1 = 5182		n_0 = 1115	n_1 = 6419		n_0 = 4956	n_1 = 2803		n_0 = 4791	n_1 = 2757	
	0<1	-	1<0	0<1	-	1<0	0<1	-	1<0	0<1	-	1<0	0<1	-	1<0
Adózott eredmény (Ft)		X			X		X				X			X	
Current ratio		X			X			X			X			X	
Debt-to-equity ratio		X			X		X					X			X
Források összesen (Ft)		X		X			X					X			X
EBIT		X		X					X	X			X		

A táblázat felső részében a vizsgált években kormánypárti/ellenzéki (1/0) vezetésű városban székhellyel rendelkező aktív cégek száma található. A táblázat soraiban x jelöli az egyes z tesztek eredményét: például a 2017-es év során a kormánypárti településeken székelő vállalatok szignifikánsan magasabb adózott eredményt értek el az ellenzéki polgármesterek által vezetett városokban székhellyel rendelkező társaiknál ($0<1$), a current ratio tekintetében azonban nem volt felfedezhető szignifikáns különbség (-) a választott szignifikancia szint ($\alpha=0,05$) mellett.

Jól látható, hogy a 2017-es évben hasonlóan viselkedtek a vizsgált változók a 2015-ös példához, ugyanakkor ez a következtetés a több megvizsgált önkormányzati ciklusba sorolható év esetében már nem igaz. Lehetséges, hogy a 2020-as és a 2021-es adatok ellentétes mivolta annak köszönhető, hogy az ellenzéki vezetésű települések száma megnövekedett, és a kormánypártok elvesztették más nagyobb városok mellett Budapest vezetését is. Ami arra enged következtetni, hogy inkább a székhelyül szolgáló városok karakterisztikája lehet mérvadó gazdasági szempontból, mint a politikai vezetés színe, ahogy arról például Zhou (2013) is beszámol tanulmányában.

Összességében a z tesztek eredményeit vizsgálva megállapítható, hogy bár felfedezhetőek a vizsgált Magyarországon fellelhető építőiparban tevékenykedő cégek között különbségek akár a székhelyükként szolgáló település kontextusában is, az nem jelenthető ki az elvégzett tesztek alapján, hogy a polgármesterek pártállása önmagában jelentős magyarázóerővel bírna. Két lehetséges kutatási irány lehetséges tehát a vizsgált cégek elemzését illetően, egyrészt fel lehet építeni egy robusztusabb - a politikai faktort és a kapcsolatokat potenciálisan megragadni képes azonosítási módszer, avagy felépíteni egy regressziós modellt a vizsgált adatok elemzésére.

A szakirodalom a vállalatok és politikai kapcsolatok leképzésére több technikát is alkalmaz, ugyanakkor ezek implementálása jelen kutatás keretein belül nehéz. Boas és szerzőtársai (2014) például a cégek által nyújtott kampánytámogatások szerepét vizsgálja, viszont Magyarországon ez a pártok működéséről és gazdálkodásáról ez a 1989. évi XXXIII. törvény miatt nem egy működő eljárás, hiszen jogi személyek nem támogathatják a pártok tevékenységét. Más tanulmányok pedig olyan adatokat használnak, mint Do és szerzőtársai (2015), akik a vezetők oktatási háttérét vizsgálják - amelyek tőzsdén jegyzett cégeknél ugyan elérhetőek lehetnének, de a kkv szektor esetében ez nem egy praktikus megközelítés. Ennek ellenére elméletileg lehetséges például egy szűkebb minta esetén a Crefoport adatbázisában elérhető kapcsolati gráfok, vagy az Özcan és Gündüz (2015) által használt internetes kereséseken alapuló technika használatával, amely egy későbbi tanulmány szempontjából hasznos megközelítés lehet.

A jelen tanulmányban használt regressziós technika sem példa nélküli ugyanakkor a szakirodalomban, hasonló módszertant alkalmaz például Koukmanakos (2008) vagy Rashid és szerzőtársai (2010) is tanulmányaikban, melyek a vállalatok teljesítményével foglalkoznak. Az 5. számú táblázat lineáris regressziós modellek eredményeit tartalmazza a 2015-ös évre, melyekhez a városvezetés párszínezetén felül több települési és vállalati pénzügyi mutatót is felhasználtam magyarázó változóként. Jól látható az ábrán, hogy önmagában a politikai hovatartozása a székhelyül szolgáló településeknek szignifikáns, mindazonáltal kifejezetten alacsony mértékű hatással bír. Ez a települések helyzetét bemutató változók modellbe történő beépítésével sem változik érdemben meg. Ugyanakkor, amint a modellbe a cégek gazdálkodását leíró változók is megjelennek, a modell magyarázó ereje megnövekszik, ezzel párhuzamosan pedig a székhelyül szolgáló város pártállását leíró változó elveszíti szignifikanciáját.

5. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok 2015-ös adózott eredményére nézve

	(1)	(2)	(3)	(4)
Székhely pártállása	0,026*** (2,216)	0,028** (2,15)	0,013 (1,474)	0,014 (1,577)
Lokális bérek (Ft)		0,48*** (2,776)		0,018 (1,471)
Lokális munkanél- küliség (100 főre)		0,51*** (0,051)		0,016 (1,344)
Lokális népesség (fő)		-0,021*** (-1,351)		-0,009 (-0,803)
Lokális új lakásépí- tés (100 lakásra)		-0,028** (-2,108)		-0,002 (-0,194)
Dolgozók (fő)			0,03** (2,505)	0,03** (2,510)
Közpénz szerzés (0/1)			0,083*** (8,936)	0,083*** (8,916)
Current ratio			-0,039*** (-4,440)	-0,039*** (-4,428)
Debt to equity ratio			0,054*** (6,167)	0,055*** (6,201)
Saját tőke (Ft)			0,652*** (54,502)	0,651*** (54,399)
Korrigált R^2	0,001	0,004	0,501	0,501
N	6741	6720	6735	6718

A táblázat bal oldalán láthatóak a modellekben megjelenő különféle magyarázó változók. A táblázatban az egyes változókhoz tartozó β koefficiensek értéke található, alatta pedig a t -érték zárójelben. A csillagok (*, **, ***) a szignifikancia szintet indikálják (0,1 0,05 és 0,01-es szignifikancia szint mellett). Táblázat alsó két sorában a modellhez tartozó korrigált R^2 értéke és az adott lineáris regresszió során elemzett esetek száma található. A polgármester-választás (2014) eredményeit az előzőekhez hasonlóan egy bináris változó jelöli (0 - ellenzéki, 1 - kormánypárti mandátumszerzés) és hasonlóan van leképezve a közpénz szerzése is (0 - a vállalat nem kapott pályázati támogatást/nem nyert közbeszerzést, 1 - a vállalat kapott pályázati támogatást/ nyert közbeszerzést). A VIF mutató értéke egyik modell változójánál sem haladja meg az 5-ös értéket.

A vizsgált prediktor magyarázó ereje nem javul jelentős mértékben abban az esetben sem, ha más változót próbálok vele magyarázni. Az EBIT mutató tekintetében ugyan például a 2014-es évnél maradva enyhe javulást indikál az, amennyiben egy olyan településen székel, melynek kormánypárti polgármestere van, de ismételten megállapítható, hogy egy gyenge magyarázóerővel bíró modellről beszélünk. A modell teljesítménye nem változik sokat abban az esetben sem, ha további, a településeket bemutató változót építünk be a modellbe, ám abban az esetben, ha vállalati pénzügyi mutatókkal tesszük meg ugyanezt, a

modell korrigált R^2 értéke megemelkedik, és a települések politikai hovatartozását leíró változó szignifikáns marad, egy nullához közeli, de pozitív értékkel.

6. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok 2015-ös EBIT mutatójára nézve

	(5)	(6)	(7)	(8)
Székhely pártállása	0,047*** (4,656)	0,015 (1,294)	0,034*** (3,671)	0,013 (1,186)
Lokális bérek (Ft)		0,008 (0,526)		0,005 (0,317)
Lokális munkanél- küliség (100 főre)		0,039*** (2,934)		0,023* (1,910)
Lokális népesség (fő)		-0,059*** (-4,854)		-0,207*** (-4,059)
Lokális új lakásépí- tés (100 lakásra)		-0,004 (-0,344)		0,002 (0,156)
Dolgozók (fő)			0,03*** (5,790)	-0,207*** (-5,871)
Közpénz szerzés (0/1)			-0,029*** (-2,925)	-0,024** (-2,362)
Current ratio			0,045*** (4,800)	0,039*** (4,115)
Debt to equity ratio			0,003 (0,266)	0,006 (0,565)
Saját tőke (Ft)			-0,127*** (-8,238)	-0,093*** (-5,596)
Adózott eredmény			0,575*** (43,242)	0,570*** (42,814)
Források összesen			-0,233*** (-16,110)	-0,207*** (-13,903)
Korrigált R^2	0,002	0,007	0,177	0,179
N	6741	6720	6732	6715

A táblázat bal oldalán láthatóak a modellekben megjelenő különféle magyarázó változók. A táblázatban az egyes változókhoz tartozó β koeficiens értéke található, alatta pedig a t -érték zárójelben. A csillagok (*, **, ***) a szignifikancia szintet indikálják (0,1 0,05 és 0,01-es szignifikancia szint mellett). Táblázat alsó két sorában a modellhez tartozó korrigált R^2 értéke és az adott lineáris regresszió során elemzett esetek száma található. A polgármester-választás (2014) eredményeit az előzőekhez hasonlóan egy bináris változó jelöli (0 - ellenzéki, 1 - kormánypárti mandátumszerzés) és hasonlóan van leképezve a közpénz szerzése is (0 - a vállalat nem kapott pályázati támogatást/nem nyert közbeszerzést, 1 - a vállalat kapott pályázati támogatást/ nyert közbeszerzést). A VIF mutató értéke egyik modell változójánál sem haladja meg az 5-ös értéket.

A regressziók más évre történő elvégzése sem változtatja meg azon megállapításokat, hogy a települési változók gyenge magyarázóerővel bírnak. Ahogy az a 7. Táblázatban is látható a választási eredmények egyáltalán nem képesek szignifikáns mértékben befolyásolni a regressziós modellekben a vállalatok adózott eredményeit, és a többi települési változó is csupán egy-egy esetben gyakorol szignifikáns hatást rá. Ez arra enged következtetni, hogy a vizsgált kontextusban nem lehet azt mondani, hogy a települések pártállásai érdemi hatást fejtene ki a vizsgált cégek pénzügyi helyzetére vagy teljesítményére.

7. Táblázat: Lineáris regresszió a vizsgált vállalatok adózott eredményére nézve (különböző években)

	(2012)	(2013)	(2017)	(2020)	(2021)
Székhely pártállása	4.315e+05 (0.838)	-2.549e+05 (-0.274)	1.535e+06 (1.499)	2.023e+06 (1.326)	-1.104e+06 (- 0.653)
Lokális bérek (Ft)	5.057e-01 (0.325)	2.218e+00 (1.179)	3.475e+00 (1.391)	1.085e+00 (0.347)	5.254e+00* (1.744)
Lokális munkanélküliség (100 főre)	7.231e+04 (0.616)	1.650e+05 (0.871)	-5.054e+05 (-1.069)	-1.830e+05 (-0.238)	3.217e+04 (0.034)
Lokális népesség (fő)	-1.793e-01 (-0.624)	-7.978e-02 (-0.232)	2.201e-01 (0.350)	3.560e+00*** (3.053)	8.869e-01 (0.715)
Lokális új lakásépítés (100 lakásra)	-3.609e+04 (-0.565)	8.700e+04 (0.757)	2.679e+05 (2.818)	1.017e+05 (0.969)	3.673e+05* (1.749)
Dolgozók (fő)	1.064e+05** (5.064)	8.471e+04*** (3.235)	1.476e+05** (3.519)	3.741e+05** (5.376)	3.762e+05*** (4.973)
Közpénz szerzés (0/1)	2.179e+06*** (4.502)	4.694e+06*** (7.730)	1.803e+06* (1.858)	-6.76e+05 (-0.386)	4.686e+06** (2.313)
Current ratio	-6.585e+04** (-2.478)	-1.14e+05*** (-2.784)	-8.278e+04 (-1.232)	-1.33e+05 (-1.247)	-2.24e+05** (-2.100)
Debt to equity ratio	7.119e+04* (1.834)	2.175e+05*** (4.163)	-9.488e+03 (-0.063)	6.243e+05* (1.917)	2.012e+05 (0.551)
Saját tőke (Ft)	6.871e-02*** (33.897)	1.033e-01*** (40.716)	1.614e-01*** (53.310)	2.178e-01*** (63.142)	2.048e-01*** (64.444)
Korrigált R ²	0.3631	0.4379	0.5311	0.6203	0.6308
N	5594	5564	5585	5421	5341

A táblázat bal oldalán láthatóak a modellekben megjelenő különféle magyarázó változók. A táblázatban az egyes változókhoz tartozó β koeficiens értéke található, alatta pedig a t -érték zárójelben. A csillagok (*, **, ***) a szignifikancia szintet indikálják (0,1 0,05 és 0,01-es szignifikancia szint mellett). Táblázat alsó két sorában a modellhez tartozó korrigált R² értéke és az adott lineáris regresszió során elemzett esetek száma található. A polgármester-választások (2014) eredményeit az előzőekhez hasonlóan egy bináris változó jelöli (0 -

ellenzéki, 1 - kormánypárti mandátumszerzés) és hasonlóan van leképezve a közpénz szerzése is (0 - a vállalat nem kapott pályázati támogatást/nem nyert közbeszerzést, 1 - a vállalat kapott pályázati támogatást/ nyert közbeszerzést). A VIF mutató értéke egyik modell változójánál sem haladja meg az 5-ös értéket.

Összességében tehát a z tesztek segítségével megállapítottam, hogy létezik különbség a Magyarországi építőipari választások székhely szerint kormánypárti és ellenzéki vezetésű településeken elhelyezkedő csoportjai között, ugyanakkor ok-okozati kapcsolatot a regressziók elvégzése során érdemben nem sikerült detektálni. Ennek alapvetően két egymáshoz kapcsolódó magyarázatot tudok megfogalmazni:

1. Az ambiciózus, egész Magyarországi építőipari vállalati szektorra kiterjedő mintavétel egy rendkívül heterogén adatbázis megépítését eredményezte. Itt bár igyekeztem kezelni a kiugró adatokat/outliereket továbbra is fenn áll az a probléma, hogy a mintavétel sajátjaiból fakadóan egymástól rendkívül különböző cégekről igyekeztem egy azonos modell segítségével következtetéseket megfogalmazni. Mások, mint például Charoensukmongkol (2016) egy jóval szűkebb, és ebből kifolyólag homogénebbnek tekinthető mintát használtak modelljeik megépítésére.

2. Az adatbázis nagy mérete, és természete megnehezítette a politikai kapcsolatok elemzésben történő jobb identifikálhatóságát. Egy következő tanulmány megírása esetén ezt a problémát kezelni szükséges, erre alkalmasak lehetnek akár a Crefoport adatbázisából kinyerhető strukturális adatok, vagy valamely más, a szakirodalom által alkalmazott technikai megoldás.

Megállapítható tehát, hogy a dolgozat alapvető kérdésköre érdemes kutatási irányt jelölhet ki, még akkor is, ha az elemzés továbbviteléhez egy átgondolt, továbbfejlesztett ke-retrendszer kialakítása szükséges.

6. KONKLÚZIÓ

Kutatásom során megvizsgáltam, hogy milyen kapcsolat áll fenn a magyarországi építőipari vállalatok főbb pénzügyi mutatói és a székhelyük elhelyezkedése között, különös tekintettel annak politikai hovatartozására, melyet a polgármesteri választások eredményeinek segítségével képeztem le. Dolgozatomban a tesztek és lineáris regresszió módszerének segítségével vizsgáltam meg a kapcsolat lehetőségét, több vállalati pénzügyi mutató felhasználásával. A kutatás fő következtetései a következők:

1. A tesztek eredményei szerint létezik különbség a kormánypárti és az ellenzéki vezetésű településeken székelő cégek között. Az észlelt különbség a 2014-es választás követően az adózott eredményben, az EBIT és a debt to equity mutatókban, valamint a cégek forrásait tekintve volt szignifikáns. Ugyanakkor a következő önkormányzati választás után ezen különbségek megfordultak, ami arra enged következtetni, hogy inkább a vizsgált cégek körének változása okozhatta a különbségeket, mint az, hogy milyen politikai kötődéssel bír az adott város polgármestere.
2. A regressziós vizsgálatok eredményei szerint a főbb pénzügyi mutatókat megvizsgálva a székhelyül szolgáló településeken a polgármesteri választások hatása nem tekinthető szignifikánsnak. További településeket leíró változók modellbe történő beépítése sem eredményez érdemi előrelépést ezen modellek tekintetében, ami arra enged következtetni, hogy a vizsgált vállalatok körében inkább cégspecifikus tényezők relevánsak, mint lokálisak.

Mindezek ellenére a dolgozat kérdésének bővebb vizsgálata egy későbbi kutatás kiindulópontja lehet, ehhez azonban vagy a politikai kapcsolattal rendelkező cégek valamilyen jobb azonosítási technikáját szükséges megalkotni, vagy a modellezés mikéntjén érdemes finomítani, például panel elemzés technikájával. További kutatási irány lehet a minta valamilyen irányú szűkítése is.

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

- Amore, M. D., & Bennesen, M. (2013). The value of local political connections in a low-corruption environment. *Journal of Financial Economics*, 110(2), 387-402.
- Baltrunaite, A., Giordantonio, C., Mocetti, S., & Orlando, T. (2021). Discretion and supplier selection in public procurement. *The Journal of Law, Economics, and Organization*, 37(1), 134-166.
- Boas, T. C., Hidalgo, F. D., & Richardson, N. P. (2014). The spoils of victory: campaign donations and government contracts in Brazil. *The Journal of Politics*, 76(2), 415-429.
- Broms, R., Dahlström, C., & Fazekas, M. (2019). Political competition and public procurement outcomes. *Comparative Political Studies*, 52(9), 1259-1292.
- Charoensukmongkol, P. (2016). The interconnections between bribery, political network, government supports, and their consequences on export performance of small and medium enterprises in Thailand [Las interconexiones entre sobornos, contactos políticos, apoyos gubernamentales y sus consecuencias en el rendimiento exportador de pequeñas y medianas empresas en Tailandia]. *Journal of International Entrepreneurship*, 14(2), 259-276.
- Chekir, H., & Diwan, I. (2014). Crony capitalism in Egypt. *Journal of Globalization and Development*, 5(2), 177-211.
- Chen, S., Yan, X., & Yang, B. (2020). Move to success? Headquarters relocation, political favoritism, and corporate performance. *Journal of Corporate Finance*, 64, 101698.
- Coviello, D., & Gagliarducci, S. (2017). Tenure in office and public procurement. *American Economic Journal: Economic Policy*, 9(3), 59-105.
- Davis, J. C., & Henderson, J. V. (2008). The agglomeration of headquarters. *Regional science and urban economics*, 38(5), 445-460.
- Do, Q. A., Lee, Y. T., & Nguyen, B. D. (2015). Political connections and firm value: Evidence from the regression discontinuity design of close gubernatorial elections.
- Koumanakos, D. P. (2008). The effect of inventory management on firm performance. *International journal of productivity and performance management*, 57(5), 355-369.
- Özcan, G. B., & Gündüz, U. (2015). Political connectedness and business performance: evidence from Turkish industry rankings. *Business and Politics*, 17(1), 41-73.
- Rashid, A., De Zoysa, A., Lodh, S., & Rudkin, K. (2010). Board composition and firm performance: Evidence from Bangladesh. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 4(1), 76-95.
- Zhou, W. (2013). Political connections and entrepreneurial investment: Evidence from China's transition economy. *Journal of business venturing*, 28(2), 299-315.
- Wood, E. H. (2006). The internal predictors of business performance in small firms: A logistic regression analysis. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 13(3), 441-453.

Internetes források

KSH (2024). Építőipar. Központi Statisztikai Hivatal <https://www.ksh.hu/epitoipar> (Letöltve: 2024. 03. 11.)

